

## **„V podstatném jednota. V nepodstatném svoboda. Ve všem pak láska.“**

*Příspěvek k diskusi o žehnání stejnopohlavním párům.*

*Benjamin Roll, farář v Litoměřicích.*

Jako začínajícího faráře mě zarazilo množství rozhněvaných reakcí na červnové prohlášení synodu, které pouze nahlas pojmenovalo více než dvacetiletý status quo. Ve své generaci vnímám téma stejnopohlavních vztahů včetně požadavku po zrovnoprávnění registrovaného partnerství s manželstvím jako něco samozřejmého a byl jsem proto upřímně překvapen, pro kolik lidí je to otázka bolavá a nevyřešená.

Ještě více mě však překvapila jiná věc. Zotevřených dopisů a petic odmítajících stanovisko synodu vyplývá, že jejich autoři považují otázku stejnopohlavních vztahů za něco, na čem se ukazuje ryzost církve. Argumentace nejčastěji sklouzává k závěru, že jde přece o otázku věroučnou. Otázku naší křesťanskosti. A proti tomu se musím ohradit.

### **Manželství je fajn, ale víra na něm nestojí.**

Bohužel je to již celosvětový fenomén, že se křesťanstvo štěpí právě na tomto tématu. Jako by manželství bylo hlavním tématem Kristova kázání a evangelia. To je však omyl. Dokonce ani Starý zákon nestaví manželství muže a ženy na nějaký piedestal (naopak starozákonní podobu polygamního manželství založenou na patriarchálním postavení bohatého muže křesťané moudře odmítají). Ježíšova radostná zvěst manželství netematizuje. Téměř vůbec o něm nemluvil. Výjimkou potvrzující pravidlo je jeden jediný dochovaný výrok kritizující rozvody (Mk 10,2-12/paralelně Mt 19,3-12), který jsme navíc v praxi naší církve zmírnili kvůli pastýřskému ohledu na lidskou slabost a selhávání. (Kdybychom tímto výrokem chtěli začít nějak výrazněji v ČCE operovat, pak bychom se měli zaměřit především na selhávání heterosexuálních párů, a nebránit touze po věrném láskyplném svazku těm stejnopohlavním.)

Ježíš naopak „tradiční rodinu“ opakovaně ohrožuje tím, že zpochybňuje vazby ke své matce a bratrům (Mk 3, 32nn), učedníci kvůli němu opustili své domovy, rodiče a zřejmě i manželky s dětmi (Mk 1, 20; Mk 10, 28). Dokonce Ježíš své učení výslovně připodobňuje k meči, který vnáší nepřátelství mezi nejbližší příbuzné (Mt 10, 34-39).

Mluvit o tom, že manželství a rodina jsou jakousi absolutní křesťanskou hodnotou je faux, který nemá oporu v Bibli. Naopak evangelisté zachytili dokonce i Ježíšovu nepříjemnou myšlenku (se kterou se jako milující manžel zžívám jen těžce), že po vzkříšení už nebude mít manželství vůbec žádný smysl (Mk 12, 25).

Kristus přináší radostnou zvěst o Božím království, které se sice má propisovat do našich vztahů a každodenního života ale nikoli v podobě zatuhlých pravidel, nýbrž v důrazu na odpuštění a smíření. Ty pak vedou k osvobození od našich břemen a převzetí odpovědnosti za svůj život. Podstata Ježíšova kázání je v Boží lásce, která vede k lásce ke každému člověku – včetně nepřátel. (Mk 12, 29-33; Mt 5, 44).

### **Co je podstatné?**

Naše církev nese (pro většinu lidí již zřejmě nesrozumitelný) název *ČESKOBRATRSKÁ*. Mám za to, že debata o stejnopohlavních párech velmi živě probudila nutnost oživit bohatství této staré tradice původní Jednoty bratrské a implementovat jí do praxe ČCE i do našich řádů. Jedna z nejgeniálnějších teologických myšlenek, které totiž tato církevní příjala inspirována

Jakoubkem ze Stříbra již v 15. století, je rozlišení ***věcí podstatných, věcí služebných a věcí případných***. Později je rozpracoval Lukáš Pražský, který popsal, že pro spásu *podstatné* jsou jedině: **1) Boží milost, která vede k víře. 2) Smrt a vzkříšení Ježíše Krista, které zakládá naši naději. 3) A působení Ducha svatého, které vede k lásce.**

Všechno ostatní v církevním životě je méně důležité. Na ničem jiném křesťanská víra nestojí. Dokonce i Bible (byť měla a má výsadní postavení) a svátosti jsou spolu s církevní institucí a církevními pracovníky pouze *věcmi služebními*. Jejich úkolem je sloužit tomu, co je podstatné. Tedy svědčit o Boží milosti a vést k víře. Předávat příběh Ježíše Krista a probouzet v lidech naději. A s pomocí Ducha svatého žít spolu a se všemi v lásce. Pokud by výklad Písma, pojetí svátostí, organizace církve a církevní služebníci vedli k něčemu jinému, tak jsou podle Lukáše Pražského dokonce škodliví.

*Věci služebné*, respektive lidský přístup k nim a jejich vnímání, se proto vyvíjejí v dějinách tak, aby co nejlépe plnily svůj úkol. Proto je v naší církvi velická úcta k historicko-kritickému přístupu k Písmu. Proto se hlásíme k protestantskému principu, že „církev se musí neustále reformovat“. Proto se stále vyvíjí pojetí role farářů a presbyterů. Proto jsme také (inspirováni Lutherem) opustili počítání manželství a dalších čtyř obřadů mezi svátosti. Za svátosti považujeme pouze ty rituály, které podle Evangelii ustanovil přímo Ježíš a jejichž základním a jediným smyslem je svědčit o Boží milosti: Večeři Páně a křest.

A všechno ostatní je pro církev podružné, „*případné*“. Může a má to být jistě vírou formováno, ale nehraje to žádnou věroučnou roli. Náš život, naše víra, naděje a láska nestojí na ničem jiném než na Boží milosti, na Kristu a na živém proudění Ducha svatého. Kdykoli v církevních dějinách někdo absolutizoval něco nepodstatného a štěpil se kvůli tomu od církve, byl označen za heretika (αἵρεσις = výběr).

Kritici synodního prohlášení volají po tom, že by umožnění žehnání stejnopohlavním svazkům mělo jako „věroučné téma“ projít schvalovacím procesem po všech sborech. Mám jiný návrh. Nechme v pojetí vztahů – včetně manželství – členům církve svobodu. Na tom církev nestojí a prohlášení synodu tuto svobodu moudře umožňuje. Měli bychom však otevřít celocírkevní diskusi o tom, co je pro naši víru skutečně podstatné. O čem chceme světu svědčit? Co je smyslem existence církve? Co je naším posláním a cílem? V jakého Boha věříme? Jakým způsobem vykládáme svědectví o Bohu obsažené v Bibli? A teprve s tím vstupovat do debaty, co pro nás vlastně vůbec znamená sexualita či partnerský vztah a jakým způsobem v nich Bůh jedná.

Věřím, že na tom podstatném se nakonec shodneme. A věřím, že se společně zvládneme držet také starého křesťanského hesla:

*„V podstatném jednota. V nepodstatném svoboda. Ve všem pak láska!“*